

**VESZPRÉM MEGYEI ÖNKORMÁNYZAT
KÖZGYŰLÉSE**

HATÁROZAT

Szám: 59/2013. (XII. 19.) MÖK határozat

Tárgy: A 2014-2020 közötti európai uniós források felhasználását biztosító operatív programok véleményezése

A Veszprém Megyei Önkormányzat Közgyűlése a területfejlesztésről és a területrendezésről szóló 1996. évi XXI. rendelkező törvény 13. § (2) e) pontja, valamint a Veszprém Megyei Önkormányzat Működési Szabályzat 2. függelék II./e) pontjának felhatalmazása értelmében a 2014-2020-as tervezési időszak operatív programjainak előzetes véleményezési anyagát áttekintve, az alábbi véleményt alakította ki:

I. Az operatív programok tartalma tekintetében:

Általánosságban megállapítható, hogy a tervezett programok átfogó, társadalmasításra került anyagai összhangban állnak a megye fejlesztési koncepciójában is megfogalmazott jövőképével, így annak megvalósulását a tervezett programok érdemben segíteni tudják. Az egyes operatív programok megyénk céljainak megvalósulásához való hozzájárulásának mértéke azonban fokozható, az alábbi fő megállapítások figyelembe vételével:

A Gazdaságfejlesztés és Innováció OP (GINOP) esetében

(i) A „Támogató üzleti környezet fejlesztése” prioritáshoz kapcsolódóan:

Egyetértve a tervezett tevékenységekkel, mielőbb szükségesnek tartjuk a **szabad vállalkozási zónák kialakításáról szóló döntés meghozatalát**, annak érdekében, hogy a szükséges fejlesztésekre való felkészülés (projektfejlesztés) mielőbb és megfelelő információk birtokában kezdődhessen meg. Veszprém megye érdekelt abban, hogy területén – fejlesztési koncepciójával összhangban – szabad vállalkozási zónák létesüljenek.

Szintén szükségesnek tartjuk az **országos szinten kiemeltnek nyilvánított ágazatok** körének meghatározását, ennek kapcsán a **megyék által saját koncepciójukban azonosított kiemelt ágazatok és az országos szinten meghatározott ágazatok viszonyának**, illeszkedésének tisztázását, harmonizálását, valamint annak meghatározását, hogy az adott – kiemeltnek nyilvánítandó – ágazatok fejlesztésére milyen eszközök állnak majd rendelkezésre. Ezen a téren javasoljuk, hogy a beavatkozások szűkebb, az adott ágazaton belüli tevékenységekre való összpontosítása helyett **tágabb**, az ágazatok működési körülményeit komplex módon támogatni képes **eszközrendszer** kerüljön kialakításra.

(ii) A „Tudásgazdaság fejlesztése” prioritáshoz kapcsolódóan

Megyénk – hasonlóan néhány más megyéhez – kiemelt fontosságúnak tartja a K+F+I tevékenységek fejlesztését és ehhez megfelelő kiinduló alapokkal (egyetem, működő, eredményes innováció-támogató tevékenységet végző klaszterek) rendelkezik. Kifejezetten fontosnak tartanánk, ha a program továbbfejlesztése során a **kiemelt zónák nevesítésre** kerülnének, konzultálva a potenciálisan érintett megyékkel (és megyei jogú városokkal) és figyelembe véve az eddigi eredményeket, tapasztalatokat. Ezek alapján kifejezetten **számítunk arra, hogy Veszprém megye területén kiemelt növekedési zóna kerül kijelölésre**, összhangban a megye fejlesztési koncepciójával.

(iii) A „Természeti és kulturális erőforrások megőrzése, az örökségi helyszínek hasznosításán és az energiahatékonyság növelésén keresztül” prioritáshoz kapcsolódóan

SPECIFIKUS CÉL 1: Kulturális és természeti örökségek védelme és hasznosítása

„A prioritás keretében megcélzott fejlesztések kapcsolódnak a hazai és európai hálózatokhoz (pl. világörökségek, Euro-velo, Mária-út, Európa Tanács „Európai Kulturális Utak” programjához)”

Ebben az esetben is egyetértünk a cél és a hozzá tartozó tevékenységek lényegi elemeivel, fontosnak tartjuk emellett azt, hogy mielőbb **kerüljenek konkrétan megnevezésre a támogatni kívánt fejlesztések (programok, kulcsprojektek)**, hiszen a megyei illetve térségi jelentőségű, a TOP-ból támogatni kívánt kisebb léptékű fejlesztéseknek ezekhez kell kapcsolódnuk. *(a programdokumentum szövege is megjelenít ennek igényét: „.....elvárt, hogy a megvalósítandó projekt kapcsolódjon a környezetéhez, tehát más turisztikai attrakciókkal, szolgáltatásokkal, kapcsolódó intézményekkel együttműködjön a megvalósítás és a fenntartási időszak során.”)*

SPECIFIKUS CÉL 2: A Balaton turisztikai célú fejlesztése a kulturális és természeti örökségekre alapozva

A Balaton térségének kiemelt kezelésével, a térség fejlesztéseinek potenciális Integrált Területi Beruházás keretében történő fejlesztésével különösen egyetértünk. Emellett fontosnak tartjuk, hogy az OP stratégiájában – és erre alapozva a támogatható intézkedések tartalmában is - jelenjenek meg **a háttértelepülések és a Balaton körüli városok valamint a közvetlen Balaton-part sokrétű – a turizmus mellett a gazdasági, és közlekedési kapcsolatokra is kiterjedő - fejlesztésére irányuló szándék** is. Kiemelten fontosnak tartjuk a **Balaton és a Bakony** térségének összehangolt fejlesztését, ennek körében Veszprém MJV fejlesztéseinek pozicionálását.

(iv) A „Foglalkoztatás ösztönzése és a vállalati alkalmazkodóképesség fejlesztése” prioritáshoz kapcsolódóan

„Nem állami szervezetek komplex foglalkoztatási programjai” intézkedés leírása szerint „a nem állami szervezetek is megvalósítanak olyan komplex foglalkoztatási programokat, amelyek nem a szociális gazdaság keretei között valósulnak meg, de valamilyen lokális gazdasági lehetőségre építve segítik a nem foglalkoztatottak munkához jutását”

Javasoljuk az ezen programok megtervezése és támogatásra való kiválasztása esetében a helyi – praktikusán **a megyei önkormányzathoz rendelhető - döntési kompetenciák** kiszélesítését illetve annak megfontolását, hogy emiatt ezen programokat egységesen a területiségnek nagyobb szerepet szánó TOP-ban kellene végrehajtani , éppen a „lokális gazdasági lehetőségek” jobb kihasználása érdekében.

(i) a közúthálózati fejlesztések megvalósítása

Az OP szövege is megállapítja, hogy „2011-ben az országos közúthálózat felületállapotának több mint fele volt rossz...(…)mindez a fejlesztésre szoruló közösségi közlekedési kapcsolatokkal (pl. regionális autóbusszjáratok jobb üzemeltetéséhez szükséges infrastrukturális feltételek) együtt rontja a vidéki területek népességmegtartó erejét és tőkevonzó képességét, illetve nem segíti kellően a helyi gazdaság bekapcsolódását az EU piacaira.” Tudva azt, hogy a (TEN-T hálózatok kivételével) közúti közlekedés fejlesztését nem tekinti prioritásnak az EU a 2014 – 20 közötti időszakban, de felismerve azt a tényt, hogy a magyar gazdaság fejlődését jelentős mértékben akadályozza egyes települések és térségek rossz közúti elérhetősége és a közlekedésbiztonság alacsony színvonala, **javasoljuk, hogy készüljön kiegészítő jellegű, döntően hazai források tervezett felhasználására épülő közlekedésfejlesztési program a 2014 – 20 idősakra.** A program kifejezetten a nemzeti szempontból fontos közlekedési – köztük kiemelten az EU által kevésbé preferált nem európai jelentőségű közúthálózati elemek - fejlesztésére irányuljon és tartalmát tekintve szorosan kapcsolódjon az EU által is támogatott operatív programokhoz. A nemzeti szempontból fontos fejlesztések tekintetében a **Nemzeti Közlekedési Stratégia (NKS) és az elkészült megyei fejlesztési koncepciók illetve a készülő programok egyeztetését** tartjuk szükségesnek, a megyék térszerkezetének fejlesztésére irányuló elképzelések megyék közötti harmonizálásával és ezen elképzelések NKS-ba történő integrálásával.

(ii) a városi közlekedés fejlesztése

A fenntartható városi közlekedés előmozdítása az EU egyértelmű prioritása a 2014-20 időszakban. Javasoljuk, hogy a jelenlegi, az IKOP keretének mindösszesen 11,8%-át kitevő forrás mennyisége kerüljön jelentősen megnövelésre, akár az IKOP forráskeretének növelésével, akár a TOP városfejlesztési prioritása forrásainak növelésével és a fenntartható városi közlekedés fejlesztési lehetőségeinek jelentős kibővítésével. Véleményünk szerint ugyanis a városi és városkörnyéki közlekedés hatékonysága, amellettt hogy kétségtelenül fontos környezetvédelmi kérdés, de más szempontból a városok és térségeik gazdasági aktivitását (ezen belül a település befektetői vonzerejét, a munkaerőpiac megfelelő működését) alapvetően befolyásoló tényező is.

(iii) projektek előkészítése

Szintén javasoljuk, hogy **az IKOP különítsen el forrást azon közlekedési beruházások előkészítésére** is, melyek megvalósítására – az előkészítettség hiánya miatt - várhatóan nem kerülhet sor a 2020-ig tartó program-időszakban, de megvalósulásuk egyértelműen szolgálná egyes térségek fejlődését. Megyénk szempontjából kiemelt jelentőségű például a Veszprém - Zirc – Győr vasúti kapcsolat minőségi fejlesztése, vagy az M8 autópályává fejlesztése.

Az Emberi Erőforrások OP (EFOP) esetében
--

Megyénk fejlődési céljai szempontjából kiemelt jelentőséggel bír a felsőoktatás –különösen az egyetemek helyi- térségi gazdaságba való integrálásának elősegítése és az oktatási minőség fokozására tett erőfeszítések támogatása. Javasoljuk, hogy a programozás során **az egyetemekre irányuló infrastrukturális fejlesztések integrálhatóak legyenek az egyetemeknek helyt adó városok és térségek egyéb fejlesztési elképzeléseivel valamint a K+F+I infrastruktúra (egyébként a GINOP által támogatandó) fejlesztéseivel**, pl. a tervezett megyei illetve MJV keretekben megszervezett Integrált Területi Beruházásokon (ITB) keresztül.

A Vidékfejlesztési Program (VP) esetében
--

A jelenlegi, a „területfejlesztési” – azaz az EFA és az ESZA által támogatott fejlesztések és „vidékfejlesztési” – azaz az EMVA által támogatott fejlesztések összehangolatlanságából adódó problémák leküzdésének egy fontos eszközeként tekintünk a helyi kezdeményezésű stratégiák („CLLD”) megvalósítására, melyek lehetőséget adnak a különböző eredetű források térségi keretekben történő harmonizálására. Üdvözöljük ezért, hogy a program *„Nagy lehetőséget lát... a közösség által irányított helyi fejlesztések (CLLD) többalapos („multifund”) alkalmazásában, az EMVA, ERFA és ESZA, kísérleti jelleggel, egyes meghatározott térségekben ETHA források helyi szintű, helyi fejlesztési stratégia alapján történő összehangolásában, felhasználásában. A VP 6. prioritását alapvetően ezzel a módszerrel tervezzük, építve a helyi közösségek fejlesztési aktivitására, kezdeményezéseire és együttműködésre. „*

Kifejezetten fontosnak tartjuk (hasonlóan a tervezet szerzőihez) *„a támogatási rendszerben a város-vidék együttműködés lehetőségének biztosítását”,* mindazonáltal sajnálattal olvassuk, hogy *„A többalapos (multifund) CLLD megvalósításáról és ennek módjáról végleges kormányzati döntés még nincs”.*

Kifejezetten fontosnak és sürgetőnek tartjuk, hogy gyors és pozitív döntés szülessen a CLLD többalapos megvalósításáról, annak érdekében, hogy a lebonyolításhoz kapcsolódó szervezeti és tervezési jellegű lépésekre való felkészülés (HACS-ok átalakítása, helyi stratégiák kidolgozása) mielőbb megkezdődhessen.

A Terület- és Településfejlesztési OP (TOP) esetében
--

Az OP tartalmába a megye releváns fejlesztési elképzelései beilleszthetőek. Megjegyzendő, mindazonáltal, hogy

- a MJV-ok és megyék tervezési és végrehajtási együttműködésének konkrét módja, az ezzel kapcsolatos elvárások nem jelennek meg egyértelműen a jelenlegi tervezetben, ez bizonytalanságot okoz a tervezésben

- az OP-ban szerepeltetett „CLLD” és a Vidékfejlesztési Programban (VP) megjelenített „CLLD” kapcsolata, tartalma nem világos. Egyértelműen javasoljuk, a CLLD többalapos („multifund”) rendszerben kerüljön kialakításra, egységesen (ld. a VP-hoz megfogalmazott javaslatot is), annak érdekében, hogy a koordinációt erősítő funkcióját képes legyen betölteni.

A Környezeti és Energia Hatékonysági OP (KEHOP) esetében
--

Az OP tervezete alapján a támogatásban részesülő célok mindegyike fontos, nemzeti szinten megalapozott, az azonban nem derül ki az anyagból, hogy (egy-két kivételtől, mint pl. a Tisza árvízvédelmi fejlesztései, Mosoni Duna, stb. eltekintve) a tervezett beavatkozások milyen területi megoszlásával számol a program. A megyét az OP beavatkozásai szempontjából kiemelten fontos térségek érintik, akár klímavédelem, akár víz – és természetvédelem (pl. a Balaton térsége, Bakony) szempontjából, emellett ipar- és környezetbiztonság szempontjából kockázatveszélyes térségek is találhatóak a megyében.

A megye fejlesztési koncepciója kiemelt célként kezeli a természeti, táji és környezeti értékeinek védelmét és azok fenntartható hasznosítását, többek között pl. a jelentős megújuló energia-potenciál kiaknázását. Nemzeti szinten is kiemelten védendő és fejlesztendő a megyét is érintő Balaton térsége, ahol a térség fejlesztési koncepciójában kiemelt helyet foglal el a „természetesség”.

Az OP-ban a tervezett beavatkozások elvileg lehetővé teszik a megye fejlesztési koncepciójában foglaltak részleges vagy akár teljes körű megvalósítását, azonban az OP-ban a tervezett beavatkozások földrajzi területeinek akár konkrét, akár preferencia-szerű megjelölése nem történt meg, így a fenti célok valódi érvényesítési lehetőségeit nem tudjuk megítélni.

Azzal együtt, hogy tisztában vagyunk a KEHOP erősen ágazati jellegével, fontosnak tartjuk, hogy a program beavatkozásai tartalmazzák az adott beavatkozások szempontjából preferált földrajzi térségek vagy térség-típusok meghatározását. Ennek hiányában nem állapítható meg, hogy a megye fejlődése szempontjából fontos és a megye fejlesztési koncepciójával is megalapozott beavatkozások finanszírozása milyen mértékben illetve esetlegesen milyen feltételekkel várható a programban.

Javasoljuk ezért, hogy a jelenleg erősen általános „*A területfejlesztés integrált megközelítése*” fejezet egészüljön ki azon térbeli preferenciák bemutatásával, melyek az OP egyes specifikus céljai szempontjából irányadóak, így orientálják a térségi szereplőket is abban, hogy milyen fejlesztésekre számíthatnak a program időszakában. A lehetőségek tisztázása érdekében kérjük, hogy a program tervezői folytassanak megyénkénti egyeztetéseket.

Javasoljuk felülvizsgálatra azt az elvet is, miszerint az OP nem tervezi „ITI” (Integrált Területi Beruházás) alkalmazását, hiszen erre – részben a készülő megyei programhoz, részben a Balaton kiemelt fejlesztéseihez kapcsolódva – érdemi lehetőségek kínálóznak.

Konkrét javaslatok:

A jelenlegi, vázlatos OP-szöveg alapján az alábbi, tartalmi és kiegészítő jellegű javaslatok megtételét javaslom:

(i) A „Megújuló energiaforrások felhasználásának növelése” specifikus célhoz kapcsolódóan javasoljuk a „Hálózatra termelő, nem épülethez kötött megújuló energiaforrás alapú zöldáram

termelés” intézkedés keretében a szél energiájára épülő energiatermelés (szélerőművek) beemelését a támogatásban részesülő technológiák közé, ez a megye számára jelentős potenciált jelent.

(ii) A „Szennyvizek okozta környezetterhelések csökkentése, megelőzése a 2000 LE feletti agglomerációkban...” specifikus célhoz kapcsolódva javasoljuk, hogy a 2000 LE alatti szennyvíz-agglomerációk esetében a jelenleginél markánsabban, egyértelműen jelenjen meg a programban az alternatív – természet közeli - kezelési megoldások támogatása, amennyiben ez költséghatékonyan megvalósítható az adott térségben.

Magyar Halgazdálkodási OP (MAHOP) esetében

Konkrét javaslatok:

(i) A 4. prioritástengely (A foglalkoztatás és a területi kohézió növelése) keretében „potenciális célterületként” megjelenik a Balaton. Az ehhez a prioritástengelyhez az amúgy is igen kis költségvetésű program *(a jelenleg költségvetés szempontjából irányadó 2007 – 13 évi Halászati OP hét éves teljes kerete mindösszesen 40 millió Euro, kb. 12 md Ft)* mindösszesen 3%-a van rendelve.

Ezen kívül konkrét földrajzi illetve területi utalás nincs a programban.

Fontos szempontként rögzítjük, hogy az akvakultúra fejlesztésére irányuló prioritásokban a balatoni halászat támogatásokhoz juthasson.

(ii) A MAHOP esetében specifikus előzetes feltételként került megjelenítésre a többéves Nemzeti Akvakultúra Stratégia megléte. Az OP-tervezet szövege szerint *„A Nemzeti Akvakultúra Stratégia jelenleg kidolgozás alatt van, 2014 első negyedév végére készül el. A Stratégia alapját képező Fehér Könyv társadalmi egyeztetése november végén indul”*.

Ezzel kapcsolatosan nyomatékosan felhívjuk a figyelmet a Balaton és a balatoni halászat pozícionálására.

II. A programok végrehajtásának fő elemei tekintetében

Javasoljuk az **integrált területi beruházások (ITI)** rendszerének vagy egyéb, az egyes OP-ok közötti koordinációt biztosító eszközök **széleskörű alkalmazását**, elsősorban annak érdekében, hogy a fejlesztési források a megyék és településeik számára kiszámítható, tervezhető módon és egymáshoz illesztve legyenek felhasználhatóak, így kihasználható legyen az egyes fejlesztések szinergiája.

III.A tervezési folyamat tekintetében

Az OP-ok konkrét szövegei is utaljanak arra, hogy az egyes intézkedések kidolgozása során az OP-ok figyelembe veszik a megyei fejlesztési koncepciók lényeges elemeit és arra, hogy a megyei fejlesztési programok kidolgozása során az **OP-ok tervezői együttműködnek a megyei program tervezését koordináló szakemberekkel**, annak érdekében, hogy a megyék területi alapon kialakított fejlesztési tervei, szándékai a lehető leginkább beépülhessenek az alapvetően ágazati szemlélettel készülő programdokumentumok végleges szövegébe. Fontosnak tartjuk, hogy **a TOP mellett az ágazati szemléletű OP-ok tervezői és megyék között is induljon meg az érdemi egyeztetés**, különösen azon intézkedések tekintetében,

melyek jelen feljegyzés „Az operatív programok tartalma” című részében megemlítésre kerültek.

Veszprém Megyei Önkormányzat Közgyűlése felkéri a megyei önkormányzat elnökét a kialakított vélemény képviselőjére, az érintettek tájékoztatására.

Határidő: azonnal

Felelős: Lasztovicza Jenő, a megyei közgyűlés elnöke

Lasztovicza Jenő s.k.
megyei közgyűlés elnöke

Dr. Imre László s.k.
megyei jegyző

A kiadmány hitelül: